Eduskunta
Valtiovarainvaliokunnan verojaosto

Asiantuntijapyyntönne 28.9.2018, HE 148/2018 vp

Lausunto hallituksen esitykseksi laeiksi arvonlisäverolain muuttamisesta ja arvonlisäverolain 35 ja 38 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Esityksessä ehdotetaan arvonlisäverolain sosiaali- ja terveydenhuoltoa koskevien verottomuuksien sääntelyä ajantasaistettavaksi sosiaali- ja terveydenhuollon ja varhaiskasvatuksen uudistus huomioon ottaen. Lisäksi kuulo-, kuulonäkö- ja puhevammaisten tulkkauspalvelujen verokohtelua selkeytettäisiin ja yhtenäistettäisiin muiden sosiaalihuollon palvelujen verottomuuden kanssa.

Suomen Yrittäjät esittää lausuntonaan seuraavaa.

Hallituksen esityksen lähtökohta arvonlisäverolain säännösten ajantasaistamiseksi on perusteltu ja kannatettava. Kuulo-, kuulonäkö- ja puhevammaisten tulkkauspalvelujen verokohtelun selkeyttäminen ja yhdenmukaistaminen muiden sosiaalihuollon palvelujen verottomuuden kanssa on perusteltua, sillä kuulonäkö- ja puhevammaisten henkilöiden tulkkauspalveluiden verotuskäytännössä on ilmennyt tulkinnallisuutta.

Esitämme jäljempänä yksityiskohtaiset huomiomme esityksestä.

Sosiaalihuollon kotipalvelujen tukipalvelut

Hallituksen esityksessä todetaan, että sotetuottamislain mukaan alihankintana hankittavat kotipalvelujen tukipalvelut (ateria-, vaatehuolto-, kylvetys- ja saattajapalvelut sekä sosiaalista kanssakäymistä edistävät palvelut) voidaan merkitä palvelun tuottajien rekisteriin osana kotipalvelua. Kotipalvelun tuottaja on rekisteröitymisvelvollinen ja velvollinen valvomaan asiakkaan tarpeiden mukaista kotipalvelujen tuottamista. Edelleen esityksessä todetaan, että uusi rekisteröintimenettely mahdollistaa verottomuuden edellytysten täyttymisen valvonnan tukipalvelujen osalta ja että tukipalvelut olisivat verottomia nykyisen käytännön mukaisesti niiden tuotantotavasta riippumatta.

Esityksen sanamuodon perusteella on nähdäksemme mahdollista tulkita, että osaksi kotipalvelua merkittäisiin tukipalvelun tuottajan tietty palvelu, ei itse kotipalvelun tuottajaa. Esityksen sanamuotoa on syytä täsmentää tulkintaepävarmuuden välttämiseksi.

Nykyisin yksityisten palveluntuottajien myymien sosiaalihuoltopalvelujen arvonlisäverottomuuden yhtenä edellytyksenä on, että palveluntuottaja on

merkitty yksityisten palvelun antajien rekisteriin tai että tämä on tehnyt toiminnastaan ilmoituksen toimintakuntaan. Kaikkia palvelujen tarjoajia, kuten kotipalvelujen tukipalvelujen tarjoajia, ei kuitenkaan merkitä edellä tarkoitettuun rekisteriin, vaan niiden tulee tehdä toiminnastaan ilmoitus sen kunnan sosiaalihuollosta vastaavalle toimielimelle, jonka alueella palveluja tuotetaan.

Tukipalvelun tuottajien myynnin verottomuuden kytkeminen siihen, onko kotipalvelun tuottaja pyytänyt merkitsemään tukipalvelun tuottajan palvelun tuottajien rekisteriin osana kotipalvelua, olisi omiaan aiheuttamaan käytännön haasteita yrityksille. Nähdäksemme esityksen perusteella on mahdollista tulkita, että muiden verottomuuden soveltamisedellytysten täyttymisen lisäksi alihankkijana toimivan tukipalvelun tuottajan tulisi varmistua siitä, että jokainen kotipalvelujen tuottaja, jolle tämä alihankintana tukipalvelua myy, on rekisteröinyt tukipalvelun tuottajan osana omaa rekisteröintiään.

Tällainen muutos aiheuttaisi yrityksille merkittäviä käytännön ongelmia, joiden merkitys korostuu, kun otetaan huomioon se, että useat tukipalvelujen tuottajat ovat pieniä yrityksiä. Oikean arvonlisäverokäsittelyn tärkeyttä korostaa lisäksi se, että yritysten toiminta saattaa tyypillisesti kattaa sekä verollista että verotonta myyntiä.

Verotuskäytännön muuttumattomuus tulee varmistaa. Menettelyllisinä vaihtoehtoina voisivat nähdäksemme mahdollisesti tulla kysymykseen nykyisen kaltainen tai vastaava ilmoitusmenettely tai tukipalvelujen tuottajien rekisteröinti kevennetyllä menettelyllä.

Varhaiskasvatuksen verotuskäytännöstä

Kiinteistöhallintapalvelujen oman käytön verotus

Tietojemme mukaan viimeaikaisessa verotuskäytännössä on verotarkastusten yhteydessä maksuunpantu pitkäaikaisen verotuskäytännön vastaisesti oman käytön vero tilanteissa, joissa lähihoitaja tai muu varhaiskasvatuksessa päätoimisesti lasten parissa työskentelevä työntekijä on oman työnsä ohella siistinyt akuutisti toimitiloja esimerkiksi lasten ruokailun jälkeen tai sadesäällä tapahtuneen ulkoilun jälkeen niin sanotussa kuraeteisessä. Korostettakoon, että tapauksissa ei ole kysymys palkattujen siistijöiden työstä tai ulkopuoliselta palveluntarjoajalta ostetuista siivouspalveluista, niin sanotusti varsinaisesta siivoamisesta, vaan tilojen siistinä pitämisestä tilanteessa, joka edellyttää välittömiä toimia.

Pitkään jatkuneen käytännön mukaan varhaiskasvatuksen rinnalla osana lasten kasvatusta tehty ylläpitävä ja välttämätön toimitilojen siistinä pitäminen on katsottu sosiaalihuoltopalvelun osaksi, joka ei ole aiheuttanut oman käytön veron suorittamisvelvollisuutta. Henkilökunnan oman työnsä ohella suorittaman siistimisen verottomuus on käsityksemme mukaan linjassa myös Verohallinnon voimassa olevan ohjeen Kiinteistöhallintapalvelujen oman käytön verotus (dnro 1113/40/2010) kanssa.

Vakiintuneen verotuskäytännön jatkumisen turvaamiseksi ja yhtenäisen sekä tasapuolisen kohtelun varmistamiseksi pyydämme, että valiokunta kiinnittäisi huomiota edellä esitettyyn.

Varhaiskasvatuksen alihankintapalvelut

Ehdotettua arvonlisäverolain 38 a §:ää koskevissa yksityiskohtaisissa perusteluissa sivulla kahdeksan todetaan: *”Varhaiskasvatuksen harjoittajan alihankintana hankkimat tavarat ja palvelut olisivat arvonlisäverolain yleisten sääntöjen mukaisesti verollisia.”*

Kiinnitämme huomiota siihen, ettei edellä mainittu vastaa nykykäytäntöä tilanteessa, jossa alihankkija täyttää sosiaalihuollon verottomuuden soveltamisedellytykset. Esimerkiksi yksityisen päiväkodin ostaessa ateriapalvelut sosiaalihuoltopalvelun verottomuuden edellytykset täyttävältä palveluntarjoajalta ateriapalvelut ovat verottomia.

Käsityksemme mukaan myös lasten kanssa ruokailevan, terveellistä ravitsemusta ja samalla ruokailutapoja ja -kulttuuria opettavan henkilökunnan ateriat katsotaan hankitun sosiaalihuoltopalvelun tuottamista varten, minkä vuoksi veloituksen tulisisi olla veroton myös lasten kanssa aterioivan henkilökunnan aterioiden osalta sosiaalihuoltopalvelun verottomuuden edellytysten täyttyessä.

Hallituksen esityksen yleisperusteluissa sivulla viisi todetaan: *”Oikeustilan selkeyttämiseksi ja sääntelyn ajantasaistamiseksi varhaiskasvatuksen verottomuudesta otettaisiin arvonlisäverolakiin nimenomainen säännös. Varhaiskasvatusta koskevalla hallinnollisella muutoksella ei olisi vaikutusta verottomuuden laajuuteen.”*

Nykyisen verotuskäytännön jatkuminen on yritysten toimintaedellytysten näkökulmasta erittäin tärkeää. Varhaiskasvatuksen alihankintapalvelujen verokohtelun muuttuminen nykyisestä poiketen verolliseksi vaikuttaisi paitsi yksityisten palveluntarjoajien hintoihin, myös toimintatapoihin. Esityksessä tulisi todeta, että varhaiskasvatuksen harjoittajan alihankintana hankkimat tavarat ja palvelut voivat edelleen olla verottomia soveltamisedellytysten täyttyessä.

Muuta

Esityksen sivulla kaksi todetaan pääosan sotetuottamislain säännöksistä tarkoitetun tulevaksi voimaan 1.1.2019.

Esitämme tekstiä täsmennettäväksi siten, että siinä huomioidaan pääministeri Juha Sipilän 27.6.2018 eduskunnassa antama pääministerin ilmoitus maakunta- sekä sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen voimaantulon siirtymisestä vuoden 2021 alkuun. Lisäksi esitämme huomioitavaksi reformiministeriryhmän linjaus 16.8.2018 valtion lupa- ja valvontaviraston Luovan perustamisesta uudistuksen voimaantulon yhteydessä.

SUOMEN YRITTÄJÄT

Laura Kurki
veroasiantuntija